

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 234.

V Ljubljani, v petek 10. oktobra 1884.

Letnik XII.

Deželni zbor kranjski.

IX. seja, 9. oktobra 1884.

(Konec.)

G. Murnik potem poroča o pospešnji vstanovitve obrtnijskih strokovnih šol za domačo industrijo, ter v imenu gospodarskega odseka predlaga: „Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Deželnemu odboru se naroča, da se razloži razmere glede izdelovanja žimnatih sit na Kranjskem obrne na visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo s prošnjo, da bi visokoisto to industrijo pospeševalo na ta način, da izposluje kar najnižjo colnino (izvoznino).

2. Deželnemu odboru se naroča, obrniti se na visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje s prošnjo, naj bi pospeševalo čipkarijo v Idriji, ali na ta način, da nastavi učitelja za risanje obrazcev za čipke, ali pa da pripravi obrazce in risanja (pisme) za čipke.

3. Deželnemu odboru se naroča, da se, razloži razmere tukajšnje slamnikarije, obrne na visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje s prošnjo, naj bi ukrenilo, da se izda podučevalni spis o vprašanji, kako povzdigniti pripravljanje slame za pletenje.

4. Deželnemu odboru se naroča, obrniti se na visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje s prošnjo, visokoisto naj bi:

a) ustanovilo v Ljubljani c. kr. strokovno šolo za lesno industrijo, ki bi obsegala mizarstvo za stavbinska dela in pohišno opravo, potem lesoreznicu in strugarnico, dalje delarnico za podučevanje o napravi kmetijskega orodja in lesnorenice industrijo;

b) pospeševalo pletenje košev in jerbasev s tem, da ustanovi šolo za pletenje in da nastavi popotnega učitelja, ki bi podučeval o vrboreji;

c) podpiralo lončarijo na Kranjskem s stipendijami, ki naj bi jih ustanovilo.

5. Visokemu c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje se za do sedaj gledé vpeljave nove industrije v Železnikih, Kropi in Kamni Gorici storjene

korake izreka zahvala, ter se visokoisto naprosi, da obljubljeno strokovno šolo za te kraje ustanovi.

6. Deželnemu odboru se naroča, da dogovorno s trgovinsko in obrtnijsko zbornico za Kranjsko sestavi poseben odbor v Ljubljani, ki bi ob enem z podružnimi odbori, ki se imajo sestaviti po deželi, razpravljal, kje bi se mogle domače obrtnije na novo ustanoviti in katere.

7. Deželni zbor izreče, da je pripravljen ustanovitev obrtnijskih strokovnih šol in povzdigo domače industrije kolikor mogoče podpirati in pospeševati, ter dovoli v ta namen za leto 1885 donesek 5000 gld. iz deželnega zaklada.

Vsi predlogi se sprejmo brez ugovora.

Ker poročevalca o naslednji točki dnevnega reda dr. Maura ni bilo v zbornici, poročal je načelnik finančnega odseka dr. Mošé o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za l. 1883, ki se brez ugovora potrdi. Vseh dohodkov je bilo 1150 gld. 40 kr., stroškov pa ravno toliko. Potem poroča o proračunu istega zaklada za l. 1885. Potrebščine bo 930 gld., zaklada pa tudi 930 gld., kar se potrdi brez ugovora.

Dr. Vošnjak potem poroča o personalnem kreditu na kmetih, ter v imenu gospodarskega odseka predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Deželnemu odboru se naroča, da v posebni okrožnici do občinskih in župnijskih uradov opozarja na koristno delovanje hranilnih in posojilnih zadrug in da okrožnici priloži navod k ustanovitvi, izgledna pravila in pouk za delovanje.

2. „Zvezi slovenskih posojilnic“ izreče kranjski deželni zbor svojo zahvalo in priznanje za njeno koristno delovanje.

3. Deželni odbor naj prosi slavno notranje ministerstvo, da ponovi gori omenjeni ukaz hranilnicam.

Ti predlogi se sprejmo brez obravnave.

G. Obreza poroča v obrokih za vplačevanje davkov in davkarskih eksekutorjev ter predlaga, da naj deželni odbor ponavlja prošnjo do vlade, ka-

koršna je bila sklenjena v lanskem deželnem zboru. Ta nasvet obvelja.

G. Klun namesto dr. Maura poroča o § 2. deželno-odborovega poročila (davki) in predlaga, naj se dotična naznanila deželnega odbora vzemó na znanje. To se zgodi.

Dr. Sterbenec poroča o Slapski šoli in se tudi to poročilo vzame na znanje.

Učitelju Vencelju Šturmu se pokojnina povikša na 680 gld.

G. Dev potem poroča o hipotekarnih dolgovih na kmetijskih posestvih in se sprejmo brez ugovora sledeči predlogi:

1. Deželnemu odboru se naroča, prositi slavno vlado, da naj izvoli oziraje se na to, da se je postavljeni načrt o dednem nasledstvu na kmetih že predložil v ustavno obravnavanje, s tem zakonom tesno zvezane določbe o zastavni pravici in o izvršbi preustrojiti;

2. da se doseže in ohrani davčna zmožnost kmetijskih posestnikov, naj bi slava vlada

a) eksekutivno izterjevanje davčnih zastankov pri takih posestvih omejila na skrajno mero, ter eksekvirala z manjšimi stroški;

b) skrbela za to, da se po državnem zakonu določi skrajna meja, od ktere se smejo zadolžiti kmetijska zemljišča;

c) po zakonu določila, da se kmetijska posestva pri eksekutivni prodaji ne smejo oddati pod polovico cenilne vrednosti in da jih v tem slučaju smejo občine prevzeti za tisto ceno, za katero so bila prodana;

d) skrbela, da se preobdoločena zemljišča od hipotekarnih dolgov toliko razbremené, da bodo kmetje mogli shajati.

3. Konečno se deželnemu odboru naroča, da poizveduje o organizaciji in delovanji že obstoječih deželnih hipotekarnih bank in prihodnjemu deželnemu zboru o tem poroča ter nasvetuje, ali in kako naj bi se ustanovila deželna hipotekarna banka za Kranjsko.

Prošnja učitelja M. Ranta zaradi kmetijskega

18.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarov.

(Dalje.)

Ljudje, ki imajo dijake na stanovanji, mislijo, da je dijak za vse dober. Koliko jih je zdaj že v visokih službah in velikih gospodov, ki so svoje dni kot ubogi dijaki otroke zibali in pestovali, krompir lupili, gnoj vozili itd. Tudi Gašpar je moral zraven službe postreščeka še drugo službo opravljati, namreč vsak dan na majhnem vozičku vodo za živino voziti iz Vindenavskega ribnika. Se vé, da Gašpar nad tem ni imel posebnega veselja, pa ker je videl, da drugače ne more biti, storil je voljno, česar se ni mogel znebiti.

Bilo pa je o pustu in Gašpar bi rad sebi in drugim naredil malo veselje. Pa kaj storiti. Vidi Barbaro memo iti in takoj mu dobra misel v glavo šine. Zmuzne se toraj v sobico stare Barbare, sestre gospodinje ter izmed njenih starih eunj izbere vse,

kar je najgršega in najbolj raztrganega. V to se obleče, namaže svoj obraz in na kuštravo glavo priveže pisan robec in glej, v celi fari ne bi našel grše stare babe od njega. Potem vzame voziček in gre v Vindenavski ribnik po vodo. Ljudje, ki so ga srečavali, so postajali in gledali to grdo babo, češ, take grde baba še žive dni niso videli. Gašpar se je tiho smejal in si mislil: „Za vas bi še bil vse prelep.“ In ko ga voznik sreča, vstavi voz in prime konja za uздо boječ se, da bi se konja ne splašila. Nad njim pa se zadere: „Glej, da mi s pota greš, grda coprnica! Zdaj vsaj vé, kje je najgrša baba najti na božjem svetu.“

Denarja, se vé, da, Gašpar ni nikoli imel. „Dostikrat je moral dolgo študirati, kje bi kak krajezar dobil. O Božičnih počitnicah je nekterokrati tako-le naredil: Vzel je svakov kozuh in njegove škornje in na glavo si je djal toplo kučmo, ter šel s hlapcom in dekle od hiše do hiše, od vasi do vasi koledovat. Gašpar je znal take pesmi in jih je tako prilično zapel, da ni nikdar brez dara odšel. Najprej so vsi trije pod oknom zapeli božično pesem o detetu Jezusu tako lepo in ginljivo, da so možje v hiši na svoje pipe pozabili in so ženske kolovrate vstavile,

da so laglje poslušale. Potem so jih navadno v hišo poklicali, da se malo segrejejo, in tukaj so navadno veselejše Gašparjeve pesmi na vrsto prišle. Te je Gašpar sam pel tako šegavo, da so mu mladi ploskali in se še starci smejali. Nektere si je kar sam naredil bil in te je navadno nazadnje zapel. Da pevskega duha ni bilo veliko v njih, lahko se iz sledečih kitic prepričamo. Gospodarju in gospodinji je tako-le pel:

„Naj Bog vam polje blagoslovi,
Naj v hlevih se živa množijo,
In v kurnjaku naj vam kokvača
Vsak dan sto pišik izvali.“

Če je našel za pečjo mlado dekle, vsedel se je zraven ter skrivnostno zapel:

Po polji rože evetejo,
Prijetni duh razširjajo,
Ktera se bolje rdeči,
Tista se fantom lepša zdi.
Ta roža pa si Mic'ka ti...

Dekle je navadno rudečica oblila in Gašparja ježno od sebe sunila, on pa se je nasmejal in za slovó s svojima tovarišema zapel:

„Na vaše lepo poštenje
Daj Vam Bog zdravje, veselje,

poduka za odraslo mladino se izroči deželnemu odboru v prevdarek.

Poročilo upravnega odseka o § 3 letnega poročila št. 13 in 14 se vzame na znanje. Ob enem pa upravni odsek priporoča zopetno prošnjo do slavne vlade, da bi se zopet osnovala nižja živinozdravniška šola v Ljubljani. — Dr. Bleiweis radostno pozdravlja ta nasvet, ter omenja, da bi se gotovo tudi lahko napravila taka šola, vendar pa nima upanja, da se bo to res tudi zgodilo. Tudi dr. Poklukar podpira ta nasvet, ki je tem potrebnejši, ker država ne more preskrbeti dovolj živinskih zdravnikov, in kmetje ne morejo plačevati dragih zdravnikov. On tudi meni, da bo poljedeljsko ministerstvo uslišalo prošnje, ako mu dojdejo od vseh strani, in da bodo naposled zginili presodki, ki jih zdravniški krogi imajo, zopet take šole. — Tudi gosp. Lavrenčič podpira to prošnjo, ki se pri glasovanju tudi sprejme soglasno.

Gledé točke 14 § 3 g. poročevalec dr. Papež omenja, da se je že v seji 9. oktobra 1883 privolilo 50 gold. podpore ribškemu društvu v Ljubljani. Pa ribško društvo ni vložilo prošnje, kar kaže, da se njemu nič ne mudi.

Prošnja Iške vasi gledé podpore za napravo mostu čez Iško se izroči deželnemu odboru s pooblastilom, da dovoli podpore do 300 gold., ako spozná, da je ta most neobhodno potreben. — Občini Predaslje se dovoli za most čez Kokro 300 gold. podpore, ki se bodo izplačali, kadar bo most dovršen. — Prošnje občine Grosuplje in Slivnice pa Kroke in Kamnegorice zaradi uvrstenja njih cest med deželne ceste se z dnevnega reda odstavijo. — Prošnja cestnega odbora Velikolaškega za podporo se izroči deželnemu odboru s pooblastilom, da sme omenjenemu odboru dati podpore do 1000 gold. Dr. Samec je priporočal, naj se ta reč dene z dnevnega reda, ker se je za Ribniški okraj dovolilo 1000 gold. Gosp. Pakiž mu pa odgovarja, da ste to dve čisto nasprotni zadevi. Ravno to je povdarjal tudi poročevalec dr. Poklukar.

S tem je bil dnevni red dovršen, potem pa je ob 1/2 2 g. deželni glavar sejo pretrgal, da se dožene zadeva nasprotne stranke, ki je do konca seje ni bilo v zboru in je g. glavarju pismeno naznanila, da se ne more sej več vdeleževati, ker g. Grassellija ni pokaral.

X. seja, 10. oktobra 1884.

Danes ob poludesetih dopoludne je deželni zbor kranjski pričel svojo deseto sejo, h kateri so zopet prišli tudi poslanci nemško-liberalne manjšine.

Baron Apfaltrern je v imenu svojih tovarišev rekel, da so prišli v zbor, ker je g. Grassellija svoje razžaljive besede preklical in g. deželni glavar izrekel svojo obsodbo. To jim je porok, da imajo v deželnem zboru potrebno varstvo in zato so zopet prišli.

Za njim je g. Luckmann izrekel, da gledé na izjavo g. Grassellija, od ktere je razun tega v privatnem pogovoru zvedel, da dotično pismo mestnega magistrata ni bilo uradno, mora tudi on reči, da njegovo očitjanje ni bilo opravičeno.

G. deželni glavar na to omenja, da je s tem sitna reč dovršena in ob enem gospode poslance prosi, naj se v svojih govorih ogibajo razžaljitvah besed.

Poročilo deželnega odbora o tem, da se pripravi potreben kapital v pokritje blagajničnih primanjkljajev deželnega zaklada, se izroči finančnemu odseku, potem pa g. Murnik poroča o zgradbi dolenjske železnice. (Dotično poročilo smo v „Slovenecu“ že objavili, in je toraj znano čestitim čitateljem. Vredn.).

G. Šuklje prav toplo priporoča zgradbo dolenjske železnice in prvo pomoč pričakuje od vlade, drugo pa od kranjske hranilnice, ki bode menda storila svojo dolžnost, in ima lepo priliko dejanjsko dokazati, da ji je blagostanje dežele kranjske pri srcu. Tudi Ljubljansko mesto bo gotovo podpiralo to podvzetje, katero bo njemu v veliko korist; dalje bodo revne občine dolenjske storile, kar bodo mogle in vsaj potrebni svet dale po ceni. (Govor priobčimo po stenografičnem zapisniku pozneje. Vredn.).

G. Luckmann povdarja važnost železnice za okraj Ribniški in Kočevski, ki bi mogla svoj les in premog tem laglje izvaževati.

Tudi g. Pfeifer je govoril za dolenjsko železnico in veselo pozdravljal sklepe in predloge deželnega odbora; govoril je tako-le:

„Slavni deželni zbor!

V sedanjí dobi silnega boja za obstanek mora posamezni človek, posamezni kraj, pa tudi cela dežela napeti vse sile, ako neče zaostati.

Če je pa že stanje na enem mestu — kakor se po pravici trdi — zaostanje, tembolj je očitvidni nazadek nevaren celó za obstanek prebivalstva cele pokrajine.

Kdo pa ne bi mogel pritrditi žalostnega srca, da naša dolenjska stran vedno bolj peša, vedno bolj nazaduje, da se blagostanje vedno bolj umika siromaštvu!

Tečaj modernega napredka izključil je popolnoma naš lep, rodovit, nekdanj srečen kraj, tako, da so gospodarske razmere skoraj obupne postale.

Moderna občila, železnice, omogočile so konkurenco, o kateri naši predniki še sanjali niso, konkurenco, ki znižava cene vsem pridelkom, posebno tam, kjer so težavni prevozní (transportni) odnošaji.

Če srečno spravi Dolenjec svoje pridelke, žito, vino, sadje itd., že ga muči huda skrb, kako jih prodati, kako jih spraviti na veliki trg v kupčijo, pa tako, da bi se prevozna cena in z njo cena blaga ne povišala preveč. Vsled pomanjkanja vsake železnice, vsled slabe komunikacije, vsled presternih cest je voznina tako visoka, da se pridelki komaj spraviti dadó čez mejo onega okraja.

Leta in leta prosimo Dolenjci za železnico, za boljše komunikacije — dosedaj žalibog zastoj! zato z veseljem pozdravljam danšnji korak deželnega zbora, ki je prvi kamen za zgradbo toliko zaželjene dolenjske železnice.

Trdno se je nadejati, da tudi država stori svojo dolžnost, da država, ki ima radodarne roke za druge bolj srečne dežele, ozir jemlje na zapuščeno Dolenjsko, ter ji odpre z zgradbo dolenjske železnice boljšo prihodnost.“

Za njim govori še dr. Papež tako-le:

In vsi nebeški angelji
Naj da bi vas varvali
In v sveto nebo pripeljali —
V sveto nebo svetli raj,
Bog nam ga vsem vkup daj,
Pri vas ostani sveti Duh,
Z nami pa pojde večni Bog.“

Pri neki hiši so hoteli na vsak način Gašparja spoznati, ter so mu svetili čisto pod nos, a Gašpar je stal kakor steber, se pustil gledati, pa ni z očesom trenil in ne z ustnico ganil. In res ga niso mogli spoznati.

Pri neki hiši ga vpraša radovedna dekla: „Kdo pa si ti?“

„Moje matere sin!“

„Kdo pa so tvoja mati?“

„Moja mati so tebi podobni: imajo dve očesi, dve ušesi in sredi lica nos.“

Tako je Gašpar od hiše do hiše, od vasi do vasi popeval in vmes burke vganjal, dokler ni petelin jutrnec zapel. In petje mu je dajalo več denarja, kakor študiranje, kajti pri vsakem hramu so nekaj dobili, ali prediva, ali jaje ali denarja. Gašpar je vse drugo pustil hlapcu in dekli, zá-se pa je obdržal denar in bil je prav vesel, da je denar bil boljši

kakor njegove pesmi, vsaj v mestu je dobil več za denar, kakor za svoje petje.

XII. Poglavlje.

Kako gré z Gašparjem navzdol, če tudi nikoli ni šlo jako navzgor. Potem nekaj o slabi pedagogiki, vsled česar je bil Gašpar iztiran študent, pa postal potem učiteljski pripravnik in zidar.

Dosti sem ti, dragi bralec — iz Gašparjevega življenja že povedal, kar ti je ljubše slišati, kakor si sam skusiti. Jaz ravno tako mislim, in ko bi si moral papir, na ktere ga to pišem, tako težko zaslužiti, kakor Gašpar svojega, takoj bi pero odložil, črnilo izlil in nobene črke več ne zapisal.

Temu boš gotovo sam pritrdil.

Gašparjev tovariš je nekje dobil kup slabega papirja. Bil je tako tenek, zamazan in raztrgan, da se ni zdel več za rabo. Gašpar pa si je mislil, saj celi svet vé, da sem siromak in da še včasih toliko nimam, da bi si kruha kupil, kje li dobim toliko papirja, kolikor ga potrebujem, da profesorju svojo modrost črno na belem pokažem; poskusil bom svojo drago modrost na slab papir pisati. — Profesor je bil milostljiv in ni godrnjal nad Gašparjevimi uma-

Veliko se je že govorilo danes in v poprejšnjih časih o dolenjski železnici in jaz hočem tedaj le kratko omeniti. Veseli me, da sem danes posebno iz ust državnega poslanca g. Pfeiferja slišal priporočati dolenjsko železnico ko deželi potrebno, ker sem prepričan, da bodejo gg. državni poslanci, ako se trdno in nevpogljivo za dolenjsko železnico potegujejo tudi izdatni delež pri vspehu imeli, kakor se je to videlo tudi pri drugih državnih poslancih raznih dežel, ako je šlo za to, da se naj kaj doseže po trdnem postopanju, kar je za živelj dotične dežele vsekako potrebno. Bil sem pred kratkim na Dolenjskem in slišal, da se je razširila vznemirljiva vest, da nekateri merodajni gospodje, kateri so v javnem prav vneti za železnico, — jaz nečem imen povedati — se protivijo v važnih krogih železnici iz raznih razlogov in še celó zato, ker bi, kakor pravijo, vinska cena na drugem kraju dolenjske dežele — mesta tudi nečem povedati, ker bi bil morda tudi tedaj kdo razžaljen — doli „poskočila“. Upam pa, da nimamo pravih protivnikov v merodajnih krogih in jaz tedaj podpiram odsekov predlog.

Predlogi gospodarskega odseka se potem sprejmó soglasno.

(Konec prih.)

Katoliška cerkev na Ruskem.

Katoliška cerkev na Ruskem še vedno silo trpi. „Gazeta Narodova“ prinaša v dokaz tega popis Podlaške deputacije, ki je prišla že 31. julija letos v Rim k sv. očetu za pomoč prosit zoper si-lovitosti, ktera se onda našim bratom po krvi, zedinjenimi grškim katolikom od pravoslavnih godé. Dotična deputacija prišla je omenjenega dne po državnem tajniku papeževem kardinalu Jacobi-neju ob 11. uri dopoludne pred sv. očeta vpeljana. Sv. oče so sedeli v sprejemni dvorani na apostoljskem prestoli. Ko je kardinal odstopil, zaklicali so: „Le bližej otroci moji, prav semkaj k meni pridite!“ Na to so sv. oče vsakega poslanca posebej poklicali po imenu vprašaje ga, ima li ženo, koliko ima družine in kake so druge njegove razmere. Po tem razgovoru izročila je deputacija sv. očetu pisane prošnje svojih rojakov, zedinjenih Grkov na Ruskem, ki so ruskemu caru namenjene in v ruskem, poljskem in francoskem jeziku pisane, da jih on posebno priporoči vladarju vseh Rusov. Podpisane so 9500-krat. Izročnik nagovoril je sv. očeta rekoč: „Sv. Oče! Došli smo v imenu Rusinov grško-katoliškega obreda, ob enem pa tudi v imenu cele katoliške Poljske Te pomoči prosit proti zatiranju Moskovitarskega razkolništva, ktero nas davi. Prosimo Te, sv. oče, da nas izvoliš priporočiti in zagovarjati pri ruskemu caru in da mu po najkrajši in najbolj varni poti izročiš prošnje, ktere smo Ti prinesli. Prisiljeni smo na ta korak, ker nimamo, kakor drugi narodi nobenega postavnega glasila, po katerem bi nam bilo mogoče naše težnje našemu vladarju javiti in naznaniti.“

Sv. oče so na to odgovorili: „Otroci moji, rad prevzamem Vaše prošnje in Vam obljubim, da jih ne bom le caru Aleksandru izročil, temveč da se bom tudi kakor Vaš zagovornik do njega obrnil ter

zanimi zvezki, toliko trdosrčniši pa je bil Gašparjev tovariš. Ta je zahteval, da je moral Gašpar, kedar je potreboval polo papirja, tudi v najhujši zimi v sami srajci in spodnjih hlačah po njivi pred hišo gor in doli prebežati, in če je hotel dve poli zaslužiti, moral je še čez cesto in globoko jamo, v kateri se je včasih do vrata v sneg pogreznil.

Ljudje, ki so to videli, pa niso vedeli vzroka, mislili so, da Gašpar nori, trdosrčni tovariš pa ga je iz tople sobe skozi okno gledal ter se tem bolj smejal, čim bolj se je ubogi Gašpar mučil. In to je trajalo cele tri leta.

Iz tega jaz sklepam dvojno, namreč da Gašparju ni bilo nič pretežavnega, če mu je le kaj pomagalo, da je mogel dalje študirati, in da je njegov tovariš imel trdo neusmiljeno srce, ker mu je moral ubogi Gašpar za malo dobroto take neusmiljene burke uganiati. Ali mu je to kaj pomagalo, da je bil tako trdosrčen? In ne, da bi bilo to enkrat ali drugokrat zaradi šale ali mladeniške srboritosti. Ne — tri leta je to trajalo. Pozneje se je pač kesal svoje trdosrčnosti ter jo tudi drago plačeval. Pa pustimo nemarneža in povrnimo se zopet k našemu Gašparju.

(Dalje prih.)

mu bom Vaše težnje in potrebe gledé sv. vere pojasnil. Sedaj pa Vam dam svoj blagoslov in Vas pooblastujem, da rečete svojim bratom, da Rimski papež čez Vas, čez cel poljski narod in čez vse zedinjene svoj blagoslov razliva. Povejte jim v mojem imenu, da kolikor več in kolikor huje bodo trpeli, toliko več si bodo pred Bogom zaslužili. Potrdite jih v veri in v bratovski ljubezni in prepričani bodite, da sv. Stol niti Vas niti Vaše sv. vere noče zapustiti!“

Okoli stoječim stopile so solze v oči, ktere so se jim curkoma po zagorelih licih vdrle. Sv. oče to videti, zapusté svoj prestol, podajo se med svoje verne ovčice ter jih blagoslovijo roke jim na glavo pokladajoč. Lepo so jih tolažili s prijaznimi besedami in so radi dovolili, da so jim verni Rusini roke poljubili. Med daljšem razgovorom omenili so sv. oče nekaj deputacij v preteklih letih iz Ruske Poljske, ter so se ob tej priložnosti posebno živo one domišljali, ki je v Rim došla ob času tisočletnice sv. slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Tudi na avdienco so se domislili, v kateri so lansko leto sprejeli poljskega kneza Czartorijskega, grofa Tarnovskega in slikarja Matejka.

Na to se eden poslanev še oglasi, rekoč: „Sv. Oče! Da se grško-katoliški obred na Poljskem ohrani v onem položaji, v kakoršnem je taisti bil pred preganjenjem, je silno potrebno gledé bodočega blagostanja našega naroda, kakor tudi katoliške cerkve v naši domovini. Pri tem pa tudi rimsko-katoliška cerkev od dne do dne bolj silo trpi zaradi pomoči, ktero njeni duhovni bratje našim duhovnikom in nam dajejo. Zavoljo tega prosi Te tudi katoliški narod in sv. katoliška vera pomoči in rešenja. Potrebno se nam zdi, da tukaj še pristavimo, da ga ni Poljaka, ki bi mislil, da se tisto preganjenje naše vere godi po carovi volji in vednosti. Naposled bomo pa vendar-le verjeti morali, ako se nasilstvo ne odpravi in se nam ne pripoznajo zopet naše stare pravice in to temveč, ker naša gosposka pri našem zatiranji in preganjenji vedno le pravi, da vse kar dela, dela v imenu postave in po volji cara. Da Te pa, sv. oče, ne bomo predolgo mučili z razkladanjem naših stisk in težav, prosimo, da nam naznaniš dostojanstvenika sv. Stola, kteremu bi zamogli vse natanko razložiti.“

Na to so jim sv. oče rekli, da naj se le do državnega tajnika kardinala Jakobinija obrnejo, kteremu naj takoj vse natanko razložé in on jim bo kaj več za bodoče zadržanje povedal. Sv. oče so deputacijo na to še s svetinjami ostankov svetnikov obdarovali. Pri blagoslovu domislili so se sv. oče tudi družin poslančevih in so tudi tistim dali apostolski blagoslov in dragocene spominke, ki so bile v ta namen že pripravljeni.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. oktobra.

Notranje dežele.

„Schulverein“ obsojen je bil tudi v *dolenje-avstrijskem deželnem zboru* od priproste duhovnika, rojenega Nemca. Monsignor Knab, nemški konservativci, imel je toliko poguma, da je Schönererjevi stranki naravnost iz oči v oči povedal, da njen „Schulverein“ nima nikakor podučnih, pač pa same in zgolj politične namene; da jim ni za družega, kakor da bi med narodi razpor in prepir zasejali, ki naj bi bil pognojeno polje, v katero naj bi se nemško seme prusjanizma zasejalo! V dolenje-avstrijskem deželnem zboru ne sedé nikaki Slovani bodisi Čehi, Poljaki ali Slovenci, in vendar so ondašnji konservativci imeli vzroka in poguma dovolj prusjanski „Schulverein“ in njegovo poprusevanje Avstrije spričevati in ga obsoditi. Dotična debata je bila tolikanj viharina, da še po mešanih deželnih zborih ni bilo kmalo enake. Če se toraj Nemci z Nemci koljejo, izvestno Taaffe in Slovani niso vzrok, temveč nestrpljivost liberalnega prusjaškega duha, ki liberalne Nemce vse od kraja navdaja in to po vseh deželah od Balte do Adrije ali pa tako deleč, kakor se sami najraje izražajo, dokler nemški jezik sega. Pa ne le dolenje-avstrijski konservativci, tudi oni po Tirolih, po Solnogradu, po Gorenji-Avstriji in po Štajarji so že zdavno „Schulverein“ in njegovo poslanstvo obsodili, kakor se mu spodobi. Mi smo o njem že zdavnej svoje misli izrekli in danes le ponavljamo, da je to društvo, ki je državi nevarno, ker s pruskimi denarji pruske ideje razširja in bi ga zaradi tega slavno cesarsko državno pravdnistvo moralo že zdavnej pod paragraf spraviti. In vendar se ne zgodi!

Hvala Bogu, *českimi nemško-liberalcev hujskanje* proti Čehom v Pragi je že do naj-

višjega mesta prišlo, o njem zvedel je cesarski namestnik baron Kraus, kar je že pri odgovoru na Knollovo in dr. Matuševu interpelacijo jasno izrekel, deloma pa razumeti dal. Českomu cesarskemu namestniku je pač dobro znano, da so po Čehah liberalni Nemci tisti nestrpljivci, ki po deželi od vasi do vasi lažijo, ščuvajo, in ščipljejo, in to tako dolgo, da mora potrpežljivega Čeha boleti, če bi tudi hrastovo skorjo mesto človeške kože nosil. Kedar so Čehi kje kako narodno slovesnost na deželi napravili, že so gledali Nemci, da so jim ravno nasprotno postavili, pri kateri so jih izzivali in jim naravnost v obraz zabavljali, kar se je le dalo. Ako se je primerilo, da so Čehi iz tega ali onega razloga svojo slovesnost na vgodneje vreme predložili (politično ali pa tudi lokalno) storili so isto tako tudi Nemci. Kdor boja išče, v vsaki meji zanj pripraven kol najde, in ravno taka je s českimi Nemci. Za trdno so sklenili s Čehi ne mirovati, dokler so pod eno streho z njimi. Dobro se nam zdi, da je slavni vladi že tako postopanje znano, bo vsaj vedela, pri čem da je.

Vojaštvo je v očigled vednega napredka podobno sodu Danaidov, ki ni nikdar vrejeno, kakor taisti ni nikdar poln bil. V teku 15 let smo v tem oziru že preosnovali in prestrojevali, da so milijoni in milijoni goldinarjev romali križem sveta. Res je, da imamo za izdane milijone tudi lepo vojno, krasno v paradi in krepko na bojnem polji, ktera celó našim nasprotnikom imponira. Ali kaj pomaga? učene višje vojaške glave hočejo še vedno, tu pa tam nepopolnosti videti, ktere bi se zopet z izdajo nekaj milijonov goldinarjev poravnati in popolniti dale. Znano je, da se je leta 1881, v jeseni nova takozvana teritorijalna sistema vpeljala, vsled ktere je skoraj vsak polk, če je le mogoče v svojem nabornem okraji ali pa že vsaj v svojem kornem zapovedništvu. Kot poslednji zvršitek te sisteme, o kateri trdijo, da se izvrstno prilaga vojni upravi in sploh k vojaški osnovi, bo pa še preosnova avstrijskega topništva, kjer se bode iz 13 polkov napravilo 14 topniških brigad poljske artilerije. Vsaka taka topniška brigada obsegala bo po dve samostojni topniški diviziji z 12 topovi v mirnem in 24 topovi v vojnem času in pa iz polka kornega topništva, ktero obstoji iz ene težke divizije s tremi baterijami in iz ene lahke divizije z dvema baterijama. Vrh tega se bo pa še vsakemu kornemu polku pridala po ena brambovska topniška divizija s 3 baterijami, po dva topova v mirnem pa ježa baterija z 16 topovi v mirnem kakor tudi v vojnem času. Topniške brigade do bodo številke taistih korov, kterim bodo pridružene. Samostalne topniške divizije pridale se bodo pa pehotnim četnim divizijam. Vsled tega se bo naše topništvo, ktero sedaj 696 topov šteje pomnožilo za 70 topov; število mož in konj se bo pa kljub temu zmanjšalo. Toraj se bo več vspeha doseglo z manjšimi stroški. — Dalje se bodo vršile spremembe na obleki in orožbi. Današnji vojak je pretežak, da bi mu bilo mogoče težave brez bolezni prenašati, kakor jih današnja vojska njemu naklada. Vsak korak treba mu je napraviti brzo in hitro; za to je pa treba lahkih ramen in nekrivljenega hrbeta. Današnji vojak je v vojski obložen, kakor gorjanski osel in to se mora preurediti, ako nečejo povsod le polovico ljudi na bojišči imeti, drugo polovico pa v bolnišnici in na pokopališči.

Čegava bo Reka? To vprašanje, ki se med Ogersko in Hrvaško že celo desetletje in še več vije, kakor morska kača, potem pa zopet za nekaj časa iz dnevnega reda zgine, da se čez dolgo zopet prikaže, prišlo je zopet na dan. Hrvatje trdijo in dokazujejo, in to po vsi pravici, da je Reka bila že od nekdaj del hrvaškega kraljestva in nedotakljiva zemlja trojedine kraljevine hrvaško-slavonsko-dalmatinske. Ogri nasproti bi skoraj kraljevo mesto Budapešt rajši žrtovali, kakor pa da bi se „svojemu“ očesu ob Adriji, veselo se razevitajoči Reki odpovedali. Morje in pomorska trgovina ima za Madjare silno, nedopovedljivo privlačnost, magnet pa, ki jih tjekaj vleče je mesto in okolica Reška. Tam je osredje hrvaško-ogerske pomorske trgovine, ktera posebno v poslednjem času vsled kvarljivega tarifnega postopanja južne železnice Tržaško trgovino silno spodriva. Ogri to vse sprevidijo in nič ne opusté, da bi Reko na ono stopinjo povzdignili, ktera se prvemu in edinemu trgovskemu mestu ob morji spodobí. Zato pa tudi vedno jako globoko v žep segajo, kadar veljá za Reko in Reško trgovino ali za njeno pospešitev kaj izdavatí. Rečani so pa vse to že spoznali in so vsled tega nekako malomarni postali. Oni se nečejo niti za Hrvate, niti za Madjare križati dati, temveč lepo natihoma na to delajo, če bi se dalo napraviti, da bi Reka postala ob Adriji to, kar je Hamburg ob Labinem ustji severnega morja, prosta in neodvisna samosvoja država pod madjarskim pokroviteljstvom. Da Rečani, posebno oni, kar jih je takih, da bolj na laška ušesa slišijo, Madjarom prednost dajejo, vzrok je ljubi denar, s kterim Madjari menda bolje razpolagati znajo in zamorejo, kakor pa varčni in štedljivi Hrvatje. Dolgo se že vleče prašanje, čegava bo Reka, pa se bo še. Regnikolarne deputacije so sicer že večkrat o tem zborovale; do vspeha pa vendar le ne morejo, ker jim ni mogoče pravega sporazumljenja doseči, ne med saboj in ne med svojimi volilci. Reka je v tem oziru podobna krogli s tremi ušesi, v kterih so trije žilji zapeti. Za enega vlečejo Hrvatje, za družega Rečani, za tretjega pa Madjari, vsak na svojo stran.

V hrvaškem deželnem zboru na 8. t. m. jela je zopet med narodno in pravno stranko tista sovražna burja vleči, ki bo silno nevarna postala hrvaški samoupravi, ako ji ne bodo za časa poti prepregli. Hinković, pristaš pravne stranke ali Starčevićanac, primerjajoč hrvaške postave gledé domovinstva in državljanstva, pravi: „Mi smo Hrvatje, toda po vaši nagodbi z Madjari nimamo nikake domovine več; kajti nekaj postav pozná le ogerske podanike in vsled taistih Hrvaška nima nobene države, nikakih državljanov, Hrvatje pa nobene domovine. Volilna postava pa zopet omenja hrvaško-ogerskih podanikov.“ Živković je tako tolmačenje zavračal, rekoč, da se pod ogerskimi podaniki tudi Hrvatje razumejo. Ko se še Krsnjanič iz novega Starčevićanca Kumidića nekoliko ponorčuje, bil je zopet ogenj v strehi. Rekel je namreč, da pravni stranki à la Kumidić častita na tako pridobitev, in se nadja, da bo taista sedaj bolj izobraženo postopala. Tuškan si jame na to rokale vihati in plane proti Krsnjaviču, rekoč: „Kaj Vi nas hočete učiti civilizacije! Vi, ki sami škodele provzročate! Pfu! Mi smo mirni, Vi nas dražite, Vi iščete škandala!“ Mijatović jih skuša pomiriti, toda predsednik ga zavrne in na red pokliče. Mijatović pa pravi: „Čudno, da mene kličete na red, ki sem najpohlevnejša in najmirnejša duša v celem saboru!“ Krsnjavič se je konečno opravičil, izgovarjaje se, da ni mislil žaliti. Stari Ante Starčević je pa silno trpko grajal postopanje vladnih organov v Bukari ob času volitev.

Vnanje države.

Iz *Bruselja* se že zopet framasonska zaušnica poroča, ki je pa takrat tistega samega zasklela, ki jo je kralju in kraljevi družini pritisniti hotel. Na srednjih šolah v akademiji so se dijakom delila darila in pri delitvi bila je tudi kraljeva družina navzoča. Ko so dijaki po razdelitvi skupno zaorili: „Vive le roi!“ („živio kralj!“) vskliknila sta dva nedijaka in vtihotapljen framasona: „A bas la calotte!“ („ob tla s f...“). Nista še dobro umolknila, in krepke pesti posadile so ju pod kap, kjer ju je policija sprejela in v zapor odgnala. Ravno tako zgodila se je trem ošbam na cesti po dokončani slovesnosti, ki so vikale: „A bas le roi! vive la republique!“ (Ob tla s kraljem, živela republika!). Tudi tiste prišli so ljudje sami ter jih policiji izročili med soglasnim klicanjem: „Vive le roi, vive le reine, vive la famille royale!“ („Živio kralj, živela kraljica, živela kraljeva družina!“). Minister Jacobs je napravil ob tej priložnosti javen govor, pri katerem mu je razun nekaj framasonskih profesorjev, ki so kisle obraze delali, vse ploskalo. Surov način, kakor so framasoni kralja in duhovščino žalili, obsoja celó liberalni Bruseljski magistrat. Župan Buls, kterega so framasoni zaradi liberalizma, čistega kot solnce po njihovih mislih, odlikovali s framasonskim častnim trakom, izrekel je svojo nevoljo nad tolišno surovostjo. Kdor pozna ljudomilo in za blagor svojega naroda vedno vneto sree kralja Leopolda, očeta naše Štefanije, se bode pač framasonom z nami vred čudil zaslepljenosti in zagrizenemu sovraštvu liberalcev.

Angleži so v pravem pomenu besede podobni nerodnemu, ki povsod boja išče in po noči celó spati ne more, ako se na dan ni vsaj do raztrgane srajce pretepal. Niso še dokončali v Egiptu svojih homatij in že se jim ravs in kavs v južni Afriki kaže, za kterega jim bo lreba nekoliko starih vojniš parnikov oborožiti in tjekaj poslati. S Transvalom so si prišli navskriž. Transval je republika na jugoiztočni strani Kapa v južni Afriki. Angleži so jo l. 1877 Bojercem vzeli in sebi priklopili, toda niso imeli sreče z njo. Ni še zdavnej, ko si je Transval zopet angleško volno otrebil in sam svoj postal. Da še več! Še celó tako je predrzen postal, da po Angležih zasedeno zemljo napada in sebi prilastuje. Zarad tega so mu Angleži nekaj ultimatum poslali.

Gordon je zopet mož, o kterem se ravnokar povsod piše in bere. Dolgo časa je čepel v Chartumu in čakal, po Evropi so se mu pa že mrtvaški listi pisali. Dvakrat ali trikrat poročal je telegraf, da ga ni več, da si je Mahdi svojo jezo nad njim ohladil itd. Ko se pa že nihče več ni zanj zmenil, pride od njega novica za novico. Prva ga je postavila zopet med žive; druga ga je že uvrstila med junake, da je Mahdiju samemu pred Chartumom že vroče postajalo; tretja postavila ga je pred Berber s štirimi ladjami in nekterimi čolni, ktere je na ladije pripel, in ta novica je najnovejša. Pred Berberom vidimo junaka, ki se na razvalinah stoječ okoli ozira, kje je kaj prebivalstva; toda zastonj ga išče! Vse jo je pobrisalo v puščavo, kamor Gordon za njimi ne more, ker se mu prvič ne zdi truda vredno neoborožene prebivalce preganjati, drugič pa tudi na tako preganjanje ni pripravljen, kajti on ima le toliko vojakov, kolikor jih neogibno za obrambo svojih štirih parnikov potrebuje, s kterimi se je iz Chartuma v Berber pripeljal. Gordon se bo pač lepo lahko zahvalil svojim rojakom Angležem, po kterih milosti, bolj prav maloskrbnosti, bi ga bil Mahdi lahko že desetkrat ali izstradal ali pa drugače končal, ko bi se ne bil sam predrzno pa junaško držal. Komaj je Gordon iz Chartuma pete odnesel, se je tudi Mahdi pomikati jel. On se je menda proti belemu Nilu obrnil, kjer za neko plitvino vé, čez ktero pojde na uno stran Nila.

Izvirni dopisi.

Iz Šmihela poleg Rudolfovega, 6. oktobra. V teku jednega tedna ste se vršile dve cerkveni slovesnosti v tukajšnji fari. Prva se je obhajala v 28. dan septembra, 17. nedeljo p. b., v prijazni podružnici na Ljubnem. Ljubno je namreč prijazen holmec z vinogradi obraščen ob meji Topliške in Vavtovaške fare. Povod slavnosti so bili novi zvonovi, ktere si je omislila podružnica na prizadevanje za božjo čast vnetih cerkvenih ključarjev in drugih faranov, delo gsp. Samase v Ljubljani. Ljudstvo je kar iznenadilo lepo zvonjenje. Gotovo ne bode nobenemu žal za novce, ki jih je žrtvoval v ta namen. — Ker je bilo vreme jako lepo, zbralo se je tudi iz sosednih fará mnogo pobožnega ljudstva. Duhovno opravilo je imel po celi Dolenjski kot neumoren spovednik in ljudski govornik dobro poznani č. g. o. Metod Poljanšek z asistenco. V jako primernem govoru je razložil poslušalcem pomen zvonov, kar latinska kitica izrazi tako-le: „Laudo Deum verum, plebem voco, con grego Clerum. — Defunctos ploro, nimbos fugo, futaque honoro“, ali po naše: „Pravega Boga hvalim, ljudstvo kličem, zbiram duhovne, mrtve objokujem, oblake razdeljujem, praznike oznanujem“. Naj bi se farani spominjali teh nauk, dokler čujejo nove zvonove.

Jeden teden pozneje v 5. dan oktobra pa se je obhajalo v farni cerkvi sv. Mihaela slovesno vstanovljenje bratovščine sv. rožnega venca. Če tudi je bilo vreme jako deževno, vendar-le se je zbralo mnogo ljudstva, da se vdeleži te slovesnosti. Ob 1/2 10 je bila tiha sv. maša, med katero so verni molili na glas sv. rožni venec. Potem je blagoslovil v. č. g. prošt Novomeškega kapitela, Peter Urh, podoba bratovščine. Podoba kaže Marijo z Jezusom v naročju, ki izročuje sv. Dominiku rožni venec. Podoba je naslikal domači umetnik gosp. Ogrin z Vrhnike v splošno zadovoljnost in pohvalo. Po blagoslovljenji podobe je imel preč. g. prošt slavnostno pridigo. Z zgovornimi, v srce segajočimi besedami je razložil paznim poslušalcem pomen in korist bratovščine sv. rožnega venca. Kako globoko so segale besede govornikove v srca, svedočile so solze v očeh poslušalcev. Po pridigi je bila pontifikalna maša z obilno asistenco.

Ob dveh popoldne je sledila druga slavnosti primerna pridiga, ki jo je imel domači župnik, g. A. Peterlin. Potem pa je slovesno razglasil pričetek bratovščine. Bog daj, da bi obrodila mnogo sadú!

Naj memogredé še omenim, da je g. župnik spisal za to bratovščino prav primerno knjižico z naslovom: „Marija kraljica sv. rožnega venca“, in pa knjižico: „Peternati škapulir“. Po zanesljivih virih za družbenike peternatega škapulirja sestavil Anton Peterlin. 8. str. 55. 1884. Tiskal J. Krajec v Novomestu.

Omenili smo teh knjižic, ker bi znale marsikteremu dobro služiti, ter jih bo vedel na pravem kraju iskati. Gotovo nam ne bode g. župnik tega za zlo vzel. —f—

Domače novice.

(Deželni zbor kranjski) je danes o poludne končal svojo deseto sejo, potem pa je bila tajna seja, ki je trpela do polu treh popoldne in ktere sklepi se bodo objavili v prihodnji seji, ki bo v torek 13. t. m. ob 1/2 10. uri dopoldne.

(K farnemu konkurzu) prišel je bil te dni samo č. g. Franc Zbašnik, farni administrator s Tople Rebri.

(V bogoslovje je sprejet) razun že imenovanih enajst gospodov še g. Čibašek.

(Kujavi otroci in pa naši nemčurji v kranjskem deželnem zboru) so si podobni, kakor jajce jajcu. Na veliko srečo imajo tako narodno stranko za nasprotnico, ki bo iz stališča pravičnosti svojo pot hodila in se ne zmenila, naj se tudi naši politični nasprotniki kujajo, kolikor jim drago. Ker se deželni glavar ni hotel njihovim zahtevam vdati, da bi bil župana še posvaril v njegovi navzočnosti, kar je v županovi nenavzočnosti poprej pogojno storil, pobrali so jo iz zbornice. Toraj ne politični in ne narodno gospodarski razlogi niso bili tukaj mero-dajni temveč gola svojeglavnost. Sicer pa je jako malo na tem ležeče ali so možje Apfaltrerjeve garde

v deželnem zboru ali ne. Dali so pa nemčurji prejšnja leta sami izgled, kaj naj narodna večina dela, ki je že tolikanj močna in sklepna, da bo za deželni blagor še bolj oskrbljeno, kakor bi bila pa tako, ker se ne bo s prazno in pustolovno polemiko zlati in dragoplačan čas tratil, kakor se je do zdaj večkrat moral! Čemu so napadi in očitja, kakoršnih se letos nam neprijazna stranka poslužuje? Za nič drugega, kakor da se prazna in draga polemika, zraven pa sovraštvo goji. Deželni zbor bodi kraj, kjer se dela vstrajno in resnobno za blagor dežele, ne pa, kjer bi prazne, že zdavnaj premlačene fraze gojile.

(Ubil se je) 9. okt. na Št. Jurski gori 24letni kmečki sin Anton Dobovšek. Revež je bil splezal na hruskovo drevo, da bi ga otesil, pa zlomila se je veja na kateri je stal, in padel je tako nesrečno na tla, da je kmalo potem zdihtil svojo dušo. Duhovnik, ki je bil v naglici poklican, najdel ga je že mrtvega.

(Prošnje rezervistov in brambovcv), kateri želé vojaške vaje o drugem časi opraviti kakor so ravno klicani in zato prosijo, morajo biti kolekovane ali na štampelj, kakor sta to reč avstrijski in ogerski finančni minister določila. Vzrok je menda ta, da s tem vojak ne išče svojega prava, temveč le nekako polajšavo, kar je pa čisto zasobna zadeva.

(Žalostna novica) poroča se nam iz Trsta. Sedem utopljenih ribarjev vrglo je morje na suho, ktere je minolo soboto huda burja na morji zasačila. Prekopienila jim je čolne in ne eden se ni zamogel rešiti. Ribarji so nenadajaje se silne burje preveč daleč od kraja na globoko odrinili, kjer jih je smrt pohitela.

(Okrajni odbor v Ljutomeru) dobil je od c. kr. ministerstva trgovine pravico za napravo tehničnih priprav za krajevno železnico od Radgone čez Ljutomer v Ormož in do štajarske meje za tri leta.

Razne reči.

— Znano je, da je škof Rudigier poklical učitelja Rohrweck-a iz Leonfelda na odgovor, ker je v šoli pri zgodovini napadal katoličanstvo in povzdigoval protestantovstvo. Šolske oblasti so tega čudnega pedagoga v miru pustile, celó odlikovale, brezverski šolski in drugi liberalni listi pa so ga povzdigovali in se nad izvrstnim škofom hudovali. Povodom te dogodbe pripoveduje „Kath. Schulztg.“ pogovor med okrajnim šolskim nadzornikom protestantskim župnikom, in katoliškim učiteljem, ki se je nedavno vršil v severni Nemčiji. Nadzornik: Gospod učitelj, vi ste katoličan? Učitelj: Sem. Nadz: Kaj zahteva vaša vera od svojih udov? Uč: Prejemanje sv. zakramentov o velikonočnem času, navzočnost pri sv. maši ob nedeljah in praznikih in splošnanje postne zapovedi. Nadz: Ali ste tem zahtevam zadostili? Uč: Zadnja leta ne več. Nadz: Pa vendar hočete še katoličan ostati? Uč: Ni me misel spremeniti vere. Nadz: Kot okrajni šolski nadzornik zahtevam, da v pospeh odgoje in očitnega izgleda po zapovedih svoje vere ravnate, ker sicer bi bil primoran na višem mestu nasvetovati primerno kazen. — Tako resnicoljuben nadzornik. Ima li toraj Linški škof Rudigier prav ali ne s svojim postopanjem proti učitelju Rohrwecku? Da, prav ima ter postopa le po svoji dolžnosti.

— Allgemeine Erziehungslehre von Dr. G. A. Lindner se zove knjiga, spisana na podlagi Herbartovega modroslovja, ktero je polno zoperverskih načel. Knjiga je v Avstriji vpeljana v možke in ženske preparandije. Katoliški pedagogi se temu ne morejo prečuditi in se poprašujejo, kaj bo, če bode učitelji in učiteljice iz te brezverske knjige zajemali svoja načela za odgojo in svoja verska prepričanja. Saj že zdaj pri nas nekteri povzdigujejo Dittes-a in naročajo dela slaboglasnega Brehm-a. Christ. päd. Blätter opominjajo avstrijske škofo, naj svojo posebno pozornost vbrnejo na Lindnerjevo knjigo, ktera bo v šoli veliko škode naredila.

Telegrami.

Praga, 10. okt. Komisija za preosnovo volitev sklenila je med volilce za v deželni zbor tudi petakarje sprejeti proti temu, da se jim vstevajo tudi izvanredne doklade. Herbst je s sklepom v soglasji.

Zagreb, 9. oktobra. Srbski klub pristopil je ves k narodni stranki in bodo od slej Hrvatje in Srbi le ena politična stranka. Vtemeljili so ta svoj predlog s tem, da jih vežejo obljube, ki se dotikajo koncesij srbske narodne cerkve, ktere jim je hrvaška narodna stranka pripoznala.

Nagykaroly, 10. okt. Cesarjevič Rudolf in Štefanijska sta došla semkaj in sta bila navdušeno sprejeta.

Rim, 10. okt. Kralj je daroval 20.000 lir tistim družinam, ki so po koleri oškodovane.

Milan, 10. okt. V Benetkah je včeraj zopet eden za kolero umrl; pri nas je pa obolela žena, došla iz Bergama.

Pariz, 9. okt. Kitajski vrhovni general Lin umaknil se je iz Kelunga proti Banki. Coubert je za njim z 2000 možmi. General Negrier potolkel je včeraj do dobrega 6000 Kitajcev, ki so zakope pri Kepu branili. Hotli so se proti Kitaju umakniti, toda pot tjekaj jim je bila preprečena. Vas Kep vzeli so Francozi v naskoku in so si ob enem ves plen prisvojili. Kitajcev je samo v vasi padlo nad 600, Francozov pa 20, med temi je tudi jeden kapitanov; 50 vojakov in 8 častnikov je pa ranjenih, med poslednjimi je general Negrier sam.

Hanoj, 9. oktobra. Na Tamsui pričelo se je streljanje 2. oktobra in je trajalo do 6. oktobra. Vse trdnjave so Francozje razsuli. Po hišah Evropejcev je bomb, da je groza. Prebivalcem se ni nič žalega storilo. Kitajci so se zašancali.

Tuji.

8. oktobra.

Pri **Maliči**: Dom. Pertz, trg. pot., iz Pariza. — Ferd. Sumereker, železn. nadzornik, z Dunaja. — Kuapril, Goldmann in Blasehke, trgovci, z Dunaja. — Florijan Kraut, c. k. poročnik, iz Gradea. — Franc Perta, trgovec, iz Gradea. — Marija Cavalieri, zasebnica, s hčerjo, iz Trsta.

Pri **Slonu**: Edvard Schmalz, c. k. minist. tajnik, z družino, z Dunaja. — Nentvich, Hostovsky in Tissen, trg. pot., z Dunaja. — M. Likey, trgovec, iz Budapešte. — Anton Scheeringar, gozdar, iz Zagreba. — Karl Vecile, trg. z lesom, iz Tridenta.

Pri **Tavčarji**: Dr. Edvard Gasser, uradnik, iz Trsta. — Ernst Böhr, trg. pot., iz Požuna. — Hermína Pere, posestnica kova hči, iz Gradea. — Ana in Marija Schönberg, zasebnice, iz Trbiža.

Pri **Južnem kolodvoru**: Avgust Pokorn, iz Voloske. — Josip Bilinsky, lekarnar, iz Stanislava. — Maks Trost, iz Ljubljane.

Pri **Avstrijskem caru**: Dr. Ig. Hoffmann, c. kr. voj. zdravnik v pok., iz Trsta. — J. Brož, vinski trg., iz Klanjca.

Umrli so:

6. oktobra. Marija Černe, gostija, 72 let, Kravja dolina št. 17, udotrp na možganih.

7. oktobra. Jakop Stupnikar, delavec, 35 let, Ulice na Grad št. 12, jetika. — Katar Renko, gostija, 81 let, Tržaška cesta št. 26, oslabljenje.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

10. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 95 kr.
Sreberna „ „ „ „	82 „ 15 „
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	103 „ 10 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 95 „
Akcije avstr.-ogerske banke	859 „ — „
Kreditne akcije	283 „ — „
London	122 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 77 „
Francoški napoleond.	9 „ 68 1/2 „
Nemške marke	59 „ 80 „

Od 9. oktobra.

Ogerska zlat. renta 6%	122 gl. 80 kr.
„ „ 4%	93 „ 40 „
„ „ papirna renta 5%	88 „ 80 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 104 „ 75 „
„ „ „ „ „ „	100 „ 90 „
„ „ avst.-oger. Lloyd v Trstu	562 „ — „
„ „ državne železnice	305 „ — „
„ „ Tramway-društva velj. 170 gl.	216 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 „ 50 „
4% „ „ 1860	500 „ 135 „ — „
„ „ državne srečke iz l. 1864	100 „ 171 „ 75 „
„ „ „ 1864	50 „ 171 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 176 „ 75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „

V zalogi Franjo Kirehheima v Maineu je izišla knjiga, ktera se dobi v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani**

Exempelbuch für Priester und Volk.

Von Leopold Kist.

II. Band (Schluss).

Kleidertraacht — Zufriedenheit.

Cena 2 gl. 52 kr., po pošti 10 kr. več.

Prvi, v aprilu t. l. izišli zvezek velja ravno toliko.

Ta alfabetično vrejena izgledna knjiga je zbirka prilik iz verozanstva, dogmatike in morale, dalje iz zgodovine cerkvene, državne in družbinskega življenja. Duhovnikom ponuja ta praktična knjiga za pridige in podučevanje v vprašanjih in odgovorih mnogo raznovrstnega gradiva, zatoraj bo gotovo dobro došla zlasti gg. duhovnikom.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.